

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอรังามิ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้า
และศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

ศักรินทร์ หงส์รัตนาวรกิจ^{1*} และ สุกัญญา จันทกุล²

Development of home decoration products from woven origami technique
community products sewing enterprise and artificial fabric Khao Kaew

Srisomboon Thung Saliang Sukhothai

Sakarinn Hongrattanavorakit^{1*} and Sukunya Chantakul²

^{1,2}คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

*Faculty of Home Economics at Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

*Corresponding author E-mail address: Sakkarin.ho@rmutp.ac.th

received: March 16, 2021 revised: June 14, 2021 accepted: July 16, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอรังามิ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ให้มีรูปแบบที่ทันสมัยโดยนำผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสุโขทัยมาออกแบบผลิตภัณฑ์ และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ เพื่อการยกระดับวิสาหกิจชุมชนและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่ม วิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจปัญหาและความต้องการของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านพบว่า สมาชิกในกลุ่มผลิตสินค้าตามคำสั่งของลูกค้าแทนการพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ เนื่องจากกลุ่มไม่สามารถออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบแปลกใหม่ที่ทันสมัยและความต้องการของตลาด ผู้วิจัยออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านโดยใช้ผ้าทอพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัยมาตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ชุดผ้าคลุมเตียง ได้แก่ ผ้าคลุมเตียง ปลอกหมอน และชุดเครื่องตกแต่งโต๊ะอาหาร ได้แก่ ผ้าคาดโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้ารองแก้ว กล่องใส่ทิชชู จำนวนผลิตภัณฑ์ละ 3 รูปแบบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาเลือกรูปแบบที่เหมาะสม และจัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์จากนั้นประเมินต้นแบบผลิตภัณฑ์กับกลุ่มโดยการสอบถามสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จากนั้นถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอ ด้านเนื้อหา ด้านวิทยากร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน ผ้าทอ เทคนิคโอรังามิ

ABSTRACT

The objective of this research is to study and develop for a modern style of home decoration product from woven fabric with origami technique by using the unique fabric of Sukhothai to design the product and to promote an elevation additional value, also to propagate technology to The Sewing and Crafting Community Enterprise Group Khao Khaew Srisomboon District, Thung Saliang, Sukhothai Province. The combined research methods were both qualitative and quantitative, interview and questionnaire were also use to survey. The researcher then did a survey with the problems and the needs of the development of home decoration styles, The results were found that the product was produced by a group member according to customer order instead of developing new products, because the member could not design a products to have a modern design and market demand. The research then designed and developed home decoration

product 3 of each product such as bedspread set including pillows case and dining table decorations including table runner, placemats, coaster and tissue boxes by using Sukhothai woven fabric for 5 experts to consider in suitable model to arrange and make up product prototype. Then evaluate the product with The Sewing and Crafting Community Enterprise Group found that at the highest level, the satisfaction level was at the highest towards the expertise, content, convenient and the propagation the technology to The sewing and Crafting Community Enterprise Group.

Keywords: The development of home decoration product, Woven fabric, Origami techniques.

บทนำ

รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนทั่วประเทศเพื่อยกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน จังหวัดสุโขทัยมีเป้าประสงค์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนในส่วนของรูปแบบ เนื้อหา และภาพลักษณ์ เพื่อจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกให้นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะจังหวัดสุโขทัยเป็นเมืองมรดกโลกและมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากมาย (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทุ่งเสลี่ยมจังหวัดสุโขทัย กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2561)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์จากผ้า เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอทุ่งเสลี่ยมของกลุ่มสมาชิกคนพิการเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตของคนพิการ โดย นางพรพรรณ มาติ เป็นหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2553 ด้วยจำนวนสมาชิก 15 คน และได้เพิ่มจำนวนสมาชิกเป็น 30 คน ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุนเงินทุนและการอบรมความรู้ในด้านการตัดเย็บ วิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์จากผ้า ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 172 ตำบลเขาแก้ว ศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย สินค้าที่ผลิตและจำหน่าย เช่น พวงกุญแจจากผ้า กระเป๋า ของที่ระลึกและของชำร่วย ตุ๊กตา ของตกแต่งบ้าน เป็นต้น ซึ่งกลุ่มได้รับการขึ้นทะเบียน OTOP ประเภทงานกระเป๋าและงานประดิษฐ์จากผ้า จ.สุโขทัย ระดับ 4 ดาว เมื่อปี พ.ศ. 2559 และได้รับใบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) เลขที่ใบรับรอง 23-5/417 ชื่อผลิตภัณฑ์ (มผช.) กระเป๋าผ้า 417/2558 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2560 โดยสำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดสุโขทัย (พรพรรณ , 2563) จากการสำรวจผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม พบว่า ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพการตัดเย็บดีฝีมือประณีต ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ใช้ผ้าฝ้ายที่มีลวดลายหรือเศษผ้าจากโรงงาน มาใช้ตัดเย็บซึ่งทำให้ต้นทุนในการผลิตต่ำ การผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ผลิตภัณฑ์มีรูปลักษณะเหมือนกับในท้องตลาด ทำให้สินค้าไม่โดดเด่นและแตกต่างจากผู้ผลิตรายอื่น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการยกระดับวิสาหกิจชุมชนและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนกลุ่มเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์จากผ้า ด้วยเทคนิคโอริงามิ (ปัญญา ,2561) กล่าวว่าการประยุกต์ใช้โอริงามิกับแฟชั่น ซึ่งเทคนิคการพับกระดาษสามารถนำไปใช้กับการออกแบบลวดลายการพับจีบผ้าในลักษณะต่างๆ อย่างหลากหลาย นักออกแบบเสื้อผ้าชั้นนำในต่างประเทศ อาจทำงานร่วมกับนักพับกระดาษในการคิดค้นลวดลายใหม่ๆ และวิธีการพับเพื่อให้ชุดเสื้อผ้ามีความโดดเด่นไม่เหมือนใคร ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามิ เป็นผลิตภัณฑ์ชุดผ้าคลุมเตียง ได้แก่ ผ้าคลุมเตียง ปลอกหมอน และชุดเครื่องตกแต่งโต๊ะอาหาร ได้แก่ ผ้าคาดโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้ารองแก้ว กล่องใส่ทิชชู โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน การสร้างมูลค่าให้กับสินค้าของกลุ่มที่ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค การสร้างความแตกต่างในตัวสินค้า สร้างความยั่งยืน ขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้

ภาพ 1 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์จากผ้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สืบหาปัญหาและความต้องการของการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย
2. ออกแบบและพัฒนารูปแบบของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามิ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย
3. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามิ รูปแบบต่างๆ ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษา สืบหาปัญหาและความต้องการของการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย
2. ออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุดผ้าคลุมเตียงได้แก่ ผ้าคลุมเตียง ปลอกหมอน และชุดเครื่องตกแต่งโต๊ะอาหาร ได้แก่ ผ้าคาดโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้ารองแก้ว กล่องใส่ทิชชูจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามิ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ให้มีรูปแบบที่ทันสมัยโดยนำผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสุโขทัยมาออกแบบผลิตภัณฑ์
3. เผยแพร่และถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามิ รูปแบบต่างๆ ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการของการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากกลุ่มตัวอย่างคือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย จำนวน 15 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์แบบเชิงลึกโดยใช้คำถามปลายเปิด
2. การออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอสุโขทัยด้วยเทคนิคโอริงามิ ผู้วิจัยได้การออกแบบร่างความคิดการพับโอริงามิ 7 รูปแบบ ลายผ้าทอ 3 รูปแบบ โทนสีผ้าทอพับโอริงามิสีพื้น 3 สี เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดจากนั้นออกแบบร่างความคิดชุดผ้าคลุมเตียง ได้แก่ ผ้าคลุมเตียง ปลอกหมอน และชุดเครื่องตกแต่งโต๊ะอาหาร ได้แก่ ผ้าคาดโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้ารองแก้ว กล่องใส่ทิชชู โดยกำหนดการจัดวางรูปแบบโอริงามิผลิตภัณฑ์ละ 3 รูปแบบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเลือกรูปแบบที่เหมาะสม จากนั้นทำการสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดเย็บ และการออกแบบจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์แบบเชิงลึกโดยใช้คำถามปลายเปิด
3. นำภาพร่างความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอสุโขทัยด้วยเทคนิคโอริงามิตันแบบ แล้วนำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย โดยการสุ่มแบบเจาะจงจำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ โดยกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ การแบ่งช่วงระดับความพึงพอใจแบ่งออกเป็นช่วง ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	มาก
คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด

4. การถ่ายทอดเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามิกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ชุดผ้าคลุมเตียง และชุดเครื่องตกแต่งโต๊ะอาหาร จำนวน 30 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ โดยกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ

ผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจปัญหาและความต้องการของการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกโดยใช้คำถามปลายเปิดสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ จำนวน 15 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง ปัญหาและความต้องการที่พบ ดังนี้

1.1 ปัญหาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ใช้ผ้าฝ้ายที่มีลวดลายหรือเศษผ้าจากโรงงาน มาใช้ซึ่งทำให้ต้นทุนในการผลิตต่ำ การผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ผลิตภัณฑ์มีรูปลักษณะเหมือนกับในท้องตลาด กลุ่มไม่สามารถออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบแปลกใหม่ที่ทันสมัยและความต้องการของตลาด

1.2 ความต้องการในการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน สมาชิกต้องการมีเพิ่มรายได้ ต้องการความรู้ในการออกแบบหรือการนำผ้าทอมาประยุกต์ใช้ทำเป็นผลิตภัณฑ์ สำหรับการการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านชุดผ้าคลุมเตียง ได้แก่ ผ้าคลุมเตียง ปลอกหมอน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ยังไม่เคยมีการตัดเย็บผ้าคลุมเตียง/ปลอกหมอนเพื่อการจำหน่าย แต่มีสมาชิกบางคนเคยนำเทคนิคโอริงามิมาใช้ในงานผ้า และอธิบายว่าเป็นงานที่ค่อนข้างใช้เวลานาน และชุดเครื่องตกแต่งโต๊ะอาหาร ได้แก่ ผ้าคาดโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้ารองแก้ว กล่องใส่ทิชชู กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์เคยมีการตัดเย็บผ้าคาดโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้ารองแก้ว กล่องใส่ทิชชู โดยการใช้ผ้าที่จำหน่ายในท้องตลาดทั่วไปมาตัดเย็บเพราะมีต้นทุนที่ต่ำกว่า วิธีการตัดเย็บด้วยเทคนิค Quilting หรือการตัดปะผ้า (applique) ซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบัน สมาชิกในกลุ่มมีทักษะในการเย็บผ้าเป็นอย่างดี และมีข้อเสนอแนะในการพับโอริงามิที่ง่าย และเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด เช่น ดอกบัว ปลาตะเพียน

2. ออกแบบและพัฒนาารูปแบบของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามิ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาได้เลือกรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์แบบเชิงลึกโดยใช้คำถามปลายเปิด

2.1 ผู้วิจัยได้การออกแบบร่างความคิด การพับโอริงามิ 7 รูปแบบ ลายผ้าทอ 3 รูปแบบ โทนสีผ้าทอพับโอริงามิ 3 สี เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเลือก ได้ผลดังนี้

2.1.1 การพับโอริงามิลายดอกไม้หกกลีบ เหมาะสม เพราะมีลักษณะคล้ายดอกบัว ซึ่งเป็นดอกไม้ประจำจังหวัดสุโขทัย การพับไม่สลับซับซ้อน สามารถนำมาใช้ตกแต่งผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านได้หลายโอกาส

2.1.2 ผ้าทอลายลูกแก้ว เหมาะสม เพราะเป็นลายที่มีความละเอียด มีสีเข้ม ซึ่งสามารถนำมาใช้งานได้หลากหลายโอกาส ส่วนผ้าทอลายขิดมีราคาสูงไม่เหมาะเพราะทำให้ต้นทุนในการตัดเย็บสูง และผ้าทอลายของสุโขทัยส่วนใหญ่เป็นผ้าหน้าแคบข้อระวังในการตัดเย็บอาจมีการต่อผ้าซึ่งทำให้เป็นรอยตำหนิ

2.1.3 ผ้าทอโทนสีแดงเหมาะสมในการพับโอริงามิ เพราะ โทนสีแดงจะสื่อถึงลักษณะคล้ายดอกบัวและเพิ่มสีเขียวในการลดความร้อนแรงโดยใช้สีเขียวสื่อถึงใบบัวจะช่วยให้ชิ้นงานเด่นเป็นธรรมชาติ

ภาพ 2 แบบร่างความคิดการพับโอริงามิ ลายผ้าทอ และโทนสีผ้าทอพับโอริงามิ

2.2 ผู้วิจัยได้ออกแบบร่างความคิดการจัดวางรูปแบบโอริงามิ เพื่อขอรับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ผลิตภัณฑ์ 3 รูปแบบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดอีกครั้ง ได้ผลดังนี้

2.2.1 ผ้าคลุมเตียง แบบที่ 2 เหมาะสม เพราะการพับโอริงามิไม่มากไม่น้อยจนเกินไป เพราะถ้าใช้จำนวนเยอะทำให้สิ้นเปลืองเวลา และทำให้ต้นทุนในการจัดเย็บสูงและควรมีการไล่ขนาดของดอก เล็ก กลาง ใหญ่

2.2.2 ปลอกหมอน แบบที่ 1 เหมาะสม เพราะการตกแต่งไม่เยอะจนเกินไป ควรสอยโอริงามิให้ติดกับปลอกหมอน

2.2.3 ผ้าคาดโต๊ะ แบบที่ 1 เหมาะสม เพราะการตกแต่งบริเวณปลายทั้งของผ้าทำให้ใช้ประโยชน์ได้เยอะและไม่เกะกะโต๊ะอาหารซึ่งอาจจะมีการวางจานอาหารบนผ้ากลางโต๊ะ

2.2.4 ผ้ารองจาน แบบที่ 1 เหมาะสม เพราะการตกแต่งเพียงมุมเหมาะสมกับการใช้งานเพราะทำให้ใช้ประโยชน์ได้มากและไม่เกะกะการวางจานอาหาร

2.2.5 ผ้ารองแก้ว แบบที่ 2 เหมาะสม เพราะใบบัวดูแปลกตา น่าสนใจ เป็นรูปแบบที่เรียบง่ายได้สะดวกมั่นคง

2.2.6 กล่องใส่ทิชชู แบบที่ 1 เหมาะสม เพราะหากตกแต่งมากทำให้ไม่เห็นลวดลายผ้าทอและถ้าใช้เทคนิคโอริงามิมาตกแต่งมากทำให้ต้นทุนในการตัดเย็บสูง

ภาพ 3 ออกแบบร่างความคิดการจัดวางรูปแบบโอริงามิ

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดทำผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามิต้นแบบ จากนั้นนำผลิตภัณฑ์ไปประเมินกับสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์โดยการสอบถามความพึงพอใจ

3. ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอสุโขทัยด้วยเทคนิคโอริงามิต้นแบบ ด้านการออกแบบด้านผลิตภัณฑ์ และด้านประโยชน์ใช้สอย โดยการสุ่มแบบเจาะจง จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ โดยกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ

ตารางที่ 1 ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอสุโขทัยด้วยเทคนิคโอริงามิ ต้นแบบ n=50

ข้อมูล	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการออกแบบ		
- การออกแบบสะท้อนเอกลักษณ์จังหวัดสุโขทัย	4.08	มาก
- การจัดองค์ประกอบของลวดลายมีความสัมพันธ์กัน	4.10	มาก
- รูปแบบมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์	4.02	มาก
- ความคิดสร้างสรรค์	3.98	มาก
รวม	4.04	มาก
2. ด้านผลิตภัณฑ์		
- ความแข็งแรง	4.32	มากที่สุด
- วัสดุที่นำมาผลิตมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้	4.26	มากที่สุด
- ความสวยงามของผลิตภัณฑ์สามารถเพิ่มมูลค่าของสินค้า	3.96	มาก
- ความสีสนของผลิตภัณฑ์สามารถดึงดูดความสนใจแก่ผู้พบเห็น	4.14	มาก
รวม	4.17	มาก
3. ด้านประโยชน์ใช้สอย		
- ผลิตภัณฑ์เหมาะสมที่จะนำไปจำหน่าย	4.16	มาก
- ชื่อเป็นของขวัญของที่ระลึก	4.10	มาก
- ผลิตภัณฑ์มีเหมาะสมกับการใช้งาน	4.42	มากที่สุด
รวม	4.22	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.14	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอสุโขทัยด้วยเทคนิคโอริงามิต้นแบบ ที่มีเอกลักษณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ย

ยม จังหวัดสุโขทัย ด้านการออกแบบอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.04 ด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.17 ด้านประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.22 และรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.14

4. ความพึงพอใจที่มีผลต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอรังามิ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัยเป็น ด้านเนื้อหา ด้านวิทยากร และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ใช้การสุ่มแบบเจาะจง จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ โดยกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอรังามิ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

n = 30

ข้อมูล	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	พึงพอใจ
1.ด้านเนื้อหา		
1.1 ก่อนเข้ารับการอบรมท่านมีความรู้	3.66	มาก
1.2 หลังเข้ารับการอบรมท่านมีความรู้	4.70	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาวิชาตรงตามวัตถุประสงค์	4.76	มากที่สุด
1.4 ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริง	4.66	มากที่สุด
1.5 เนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน	4.76	มากที่สุด
1.6 ความเหมาะสมของระยะเวลาสำหรับฝึกอบรม	4.80	มากที่สุด
1.7 เอกสารประกอบการอบรมมีความเหมาะสม	4.73	มากที่สุด
รวม	4.58	มากที่สุด
2.ด้านวิทยากร		
2.1 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.86	มากที่สุด
2.2 การกระตุ้นความมีส่วนร่วมของผู้เข้าอบรม	4.80	มากที่สุด
2.3 การตอบข้อซักถามได้ชัดเจนและตรงประเด็น	4.83	มากที่สุด
2.4 การสรุปประเด็นของเนื้อหา	4.76	มากที่สุด
รวม	4.81	มากที่สุด
3.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก		
3.1 มีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างทั่วถึง	4.70	มากที่สุด
3.2 ติดต่อสอบถามรายละเอียดการอบรมได้ง่ายและสะดวก	4.73	มากที่สุด
3.3 สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ประกอบการอบรมมีความทันสมัย/พร้อมใช้งาน	4.89	มากที่สุด
3.4 ห้องอบรมสะอาดและเป็นระเบียบ	4.83	มากที่สุด
3.5 บริการอาหาร ของว่างและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	4.76	มากที่สุด
รวม	4.78	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.72	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอรังามิ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ด้านเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.58 ด้านวิทยากรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.81 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.78 และรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.72

ภาพ 4 ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอสุโขทัยด้วยเทคนิคโอริงามีต้นแบบ

ภาพ 5 ภาพกิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 6 ภาพจัดแสดงผลงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งนวัตกรรมองค์ความรู้ที่ได้ไปขยายผลสู่ชุมชนสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุโขทัย โดยมี ศ.ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2563 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามี กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุโขทัย ได้จำแนกเป็นหัวข้อตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ ด้านการสำรวจปัญหาและความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอ จากการศึกษาพบว่าสมาชิกทุกคนมีฝีมือในการตัดเย็บเป็นอย่างดี แต่ขาดความรู้ในการออกแบบ และทุกคนมีความต้องการในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านเพื่อให้สมาชิกมีรายได้เพิ่ม แนวคิดในการออกแบบโดยนำลักษณะเด่นที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ ผ้าทอซึ่งเป็นของสินค้าที่มีชื่อเสียงจังหวัดสุโขทัย ปัจจุบันมีการนำผ้าทอสุโขทัยมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องใช้อย่างต่อเนื่อง เช่น ถุงย่าม เสื้อสตรี เสื้อผู้ชาย เสื้อคลุม ผ้าคลุมไหล่ ผ้าถุงสำเร็จ เป็นต้น และนำสัญลักษณ์ดอกไม้ประจำจังหวัดสุโขทัยได้แก่ ดอกบัว และสัตว์น้ำโขงได้แก่ ปลาตะเพียน มาประยุกต์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอเพื่อสร้างมูลค่าให้กับสินค้าของกลุ่มให้ได้รับการยอมรับ

จากผู้บริโภค การสร้างความแตกต่างในตัวสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รพีพัฒน์ มั่นพรม (2560) ศึกษาการพัฒนาและสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสำหรับจังหวัดนครสวรรค์ โดยนำเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นเอกลักษณ์ทางธรรมชาติ มาเป็นแนวคิดในการออกแบบ

การออกแบบและพัฒนาารูปแบบของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามิ โดยการนำผ้าทอของจังหวัดสุโขทัยเป็นวัสดุหลักมาตัดเย็บแล้วนำเทคนิคโอริงามิมาใช้ในการตกแต่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย สำหรับชุดผ้าคลุมเตียง ได้แก่ ผ้าคลุมเตียง ปลอกหมอน และชุดเครื่องตกแต่งโต๊ะอาหาร ได้แก่ ผ้าคาดโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้ารองแก้ว กล่องใส่ทิชชู รูปแบบที่ได้รับการประเมิน ได้แก่ การพับโอริงามิลายดอกไม้หกกลีบมีลักษณะคล้ายดอกบัว ซึ่งเป็นดอกไม้ประจำจังหวัดสุโขทัยการพับไม้สลักซับซ้อน ผ้าทอลายลูกแก้วเป็นลายที่มีความละเอียด มีสีเข้ม ผ้าทอโทนสีแดงเหมาะสมในการพับนิคโอริงามิ สื่อถึงลักษณะคล้ายดอกบัวและเพิ่มสีเขียวสื่อถึงใบบัวจะช่วยให้ชิ้นงานเด่นเป็นธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิธร วิศพันธุ์ (2560) ได้ศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ โดยออกแบบกระเป๋าผ้าทอเกาะยอที่มีความทันสมัยสวยงาม และมีเอกลักษณ์โครงสร้างกระเป๋าใช้ผ้าทอเกาะยอเป็นวัสดุหลักและวัสดุอื่นประกอบ ตัดเย็บโดยใช้เทคนิคควิลท์

จากผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอสุโขทัยด้วยเทคนิคโอริงามิต้นแบบ พบว่าการจัดลำดับความพึงพอใจในด้านการออกแบบ ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านประโยชน์ใช้สอย มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกัน แต่รวมทุกด้านยังคงอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยถือได้ว่าการนำหลักการออกแบบมาใช้เป็นประโยชน์กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย เพื่อการนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์ พิรพงษ์ หนูแดง พัสวี ศรีษะมน และชนาพร จันทรสมัคร (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลานได้ประยุกต์หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยให้ความสำคัญในด้านรูปแบบที่แปลกใหม่จากของเดิม

ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามิ รูปแบบต่างๆ ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริง สิ่งที่ยอมรับเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของสมาชิก และจากผลการวิจัยถือได้ว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปสร้างมูลค่าให้กับสินค้าของกลุ่มให้ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค การสร้างความแตกต่างในตัวสินค้า การผลิตเชิงธุรกิจบนฐานอัตลักษณ์เดิมของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า ในด้านการออกแบบ ข้อความคิดสร้างสรรค์ ความสวยงามของผลิตภัณฑ์สามารถเพิ่มมูลค่าของสินค้า ข้อเป็นของของขวัญของที่ระลึกอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากต้นแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอด้วยเทคนิคโอริงามิ จึงควรนำไปพัฒนารูปแบบให้ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายเช่น ของใช้ ของที่ระลึก เครื่องประดับ หรือการเพิ่มเทคนิคอื่น เช่น การปัก การถัก เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย
2. การนำวัสดุ และเทคนิคการผลิตด้านสิ่งทอมาใช้ เช่น การเคลือบสารสะท้อนน้ำ สารให้กลิ่น เพื่อเพิ่มความคงทน ความสวยงาม และความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์
3. การศึกษาแนวโน้มการออกแบบ ความต้องการของผู้บริโภค เช่น ด้านรูปแบบวัสดุ การใช้สี กระบวนการผลิต เพื่อให้เหมาะสมกับความนิยมของผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

ปัญญา ธนบุญสมบัติ. (2561). **โอริงามิ พับกระดาษ ฉลาดล้ำ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สารคดี.

พรพร มาตี. (2563). ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าและศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย, สัมภาษณ์ 6 มิถุนายน 2563.

รพีพัฒน์ มั่นพรม. (2560). การพัฒนาและสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสำหรับจังหวัดนครสวรรค์. **วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 8(1), 40-51.

ศศิธร วิศพันธุ์. (2560). การออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์. **วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 8(2), 1-9.

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทุ่งเสลี่ยมจังหวัดสุโขทัย กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2561). **พัฒนาชุมชนอำเภอทุ่งเสลี่ยมจังหวัดสุโขทัย**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://district.cdd.go.th/thungsaliang/about-us>, 14 เมษายน 2563.

อมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์ พีรพงษ์ หนูแดง พัสวี ศรีษะมน และชนาพร จันทร์สมิคร. (2561). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน. **วารสารราชพฤกษ์**, 16(1), 139 – 148.